

RESOLUCIÓ D'ARXIU de la Informació Prèvia núm. 109/2011, referent a la Xarxa Sanitària i Social de Santa Tecla.

Antecedents

Primer.- En data 03/05/2011 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'un ciutadà contra la Xarxa Sanitària i Social de Santa Tecla (en endavant, la Xarxa) pel qual formulava denúncia amb motiu d'un presumpte incompliment de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, LOPD).

En concret, la persona denunciant exposava que personal mèdic de la Xarxa hauria manipulat i bloquejat la seva recepta electrònica. Per tal d'acreditar aquest extrem, la persona denunciant aportava diversa documentació juntament amb l'escrit de denúncia.

Segon.- L'Autoritat va obrir una fase d'informació prèvia (IP 109/2011), d'acord amb el que preveu l'article 7 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, en relació amb la DT 2^a de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, per tal d'obtenir més informació sobre les circumstàncies dels fets i els subjectes responsables.

Tercer.- En el sí d'aquesta fase d'informació, en data 20/05/2011 es va requerir la Xarxa per tal que indiqués si s'havia accedit a les dades de caràcter personal de la persona denunciant, amb la finalitat de bloquejar la recepta electrònica impresa en data 20/12/2010, de tal manera que no es poguessin dispensar els medicaments prescrits. En cas afirmatiu, es demanava que s'assenyalessin els motius o les raons que justificarien aquesta acció.

La Xarxa va respondre l'anterior requeriment a través d'escrit d'01/06/2011, pel qual exposava, entre d'altres, el següent:

- Que com a mesura avalada pel Departament de Salut per tal de reduir la despesa farmacèutica, es va implantar la revisió de totes aquelles prescripcions de medicaments en el seu format genèric.
- Que la Xarxa va enviar un comunicat a tots els metges en data 14/03/2011, detallant la mesura adoptada de canvi a medicaments genèrics. Que en el mateix comunicat s'indicava que en el cas que el metge considerés que en algun pacient el canvi a prescripció genèrica no era adequat, es comunicés per escrit al seu coordinador o directament a la persona encarregada de realitzar aquesta substitució.
- Que la Xarxa va designar un metge encarregat de bloquejar el pla terapèutic a tots els pacients i preparar-ne un de nou amb prescripció genèrica.
- Que correspon al consultori corresponent informar a cada pacient dels canvis soferts en el seu pla terapèutic.
- Que en relació a la persona denunciant, la Xarxa va bloquejar la seva recepta electrònica, però que abans que se li pogués fer entrega del nou pla terapèutic i de la carta informativa, aquest es va dirigir a la farmàcia per obtenir la medicació corresponent i des d'aquesta se li va informar que la medicació estava bloquejada i que, per tant, havia de dirigir-se al seu consultori.

- Que el metge de la persona denunciant li va fer una recepta manual per tal que seguís endavant el tractament prescrit, de manera que el tractament assistencial no es va alterar en cap moment.

La Xarxa aportava amb el seu escrit diversa documentació.

Fonaments de Dret

Primer.- D'acord amb el previst a l'article 2 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, en relació amb l'article 5 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, i l'article 15 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, és competent per dictar aquesta Resolució la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

Segon.- A partir del relat de fets que s'ha exposat a l'apartat d'antecedents, cal analitzar els fets denunciats. En concret, la presumpta manipulació i bloqueig de la recepta electrònica de la persona denunciant.

Segons ha informat la Xarxa davant d'aquesta Autoritat, en el present cas es va produir una modificació del pla terapèutic dels pacients per tal d'introduir la prescripció de medicaments genèrics amb la finalitat de contenir la despesa farmacèutica.

Val a dir que no s'entrarà aquí a valorar les raons esgrimides per la Xarxa respecte als fets denunciats, relatives a l'existència d'un pla per impulsar l'ús dels medicaments genèrics. El que correspon a aquesta Autoritat és analitzar si els fets objecte de denúncia podrien vulnerar la legislació de protecció de dades. Doncs bé, des d'aquesta perspectiva, el primer que cal dir és que el bloqueig de la recepta electrònica en la qual hi figurava la prescripció mèdica de la persona denunciant, implicava un tractament de dades de salut, segons la definició donada per l'article 5.1.g) del Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el reglament de desenvolupament de la LOPD (en endavant, RLOPD). Pel que fa a les dades personals relacionades amb la salut, tenen la consideració de dades especialment protegides i l'article 7.3 de la LOPD s'hi refereix en els següents termes:

“3. Les dades de caràcter personal que facin referència a l'origen racial, a la salut i a la vida sexual només poden ser recollides, tractades i cedides quan, per raons d'interès general, així ho disposi una llei o l'afectat hi consenti expressament.”

Així doncs, el tractament de les dades de caràcter personal no requerirà el consentiment de l'afectat quan una llei, per raons d'interès general, així ho disposi.

En aquest sentit, l'article 85 de la Llei 29/2006, imposa la següent obligació a les administracions sanitàries:

“Les administracions sanitàries han de fomentar la prescripció dels medicaments identificats pel seu principi actiu en la recepta mèdica.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

En els casos en què el prescriptor indiqui en la recepta simplement un principi actiu, el farmacèutic ha de dispensar el medicament que tingui menys preu i, en cas d'igualtat de preu, el genèric, si n'hi ha."

Així mateix, la mateixa Llei 29/2006, en l'article 93.4 (b i c) preveu diversos supòsits en que és procedent la substitució de la marca comercial pel seu equivalent genèric.

Atès l'anterior, s'ha de considerar que en el present cas concorria una habilitació legal que permetia a la Xarxa, seguint les instruccions del Departament de Salut, promoure la prescripció de medicaments genèrics, la qual cosa comportava necessàriament la modificació del pla terapèutic prescrit als pacients. A aquest respecte, cal tenir en compte que l'accés a la recepta electrònica i el posterior bloqueig que ja estat el motiu de la denúncia, i que s'havia efectuat amb la finalitat del canvi al medicament genèric, el va dur a terme un professional sanitari, a qui la Xarxa li encarregà expressament aquesta funció, sense perjudici de la possibilitat d'intervenció del metge de cada pacient per tal de mantenir la prescripció anterior si considerava que no era adequat el canvi al medicament genèric.

En conseqüència, l'accés a la recepta electrònica de la persona denunciant s'ha de considerar legítim atès que, d'una banda, existia una habilitació legal que permetia a la Xarxa accedir a les dades relatives al pla terapèutic de la persona denunciant amb la finalitat de realitzar la seva modificació per tal d'incorporar els medicaments genèrics; i de l'altra, perquè l'accés es va efectuar per personal mèdic.

Tercer.- A banda de l'anterior, es considera procedent posar de relleu que segons ha informat la Xarxa, en relació amb tot aquest procés d'accés a la recepta electrònica dels pacients a fi d'executar les mesures adoptades sobre el canvi al medicament genèric, s'havia previst la informació prèvia als pacients per tal d'evitar precisament situacions com la que aquí es donà. A aquest respecte, la Xarxa ha exposat amb detall totes les accions previstes per comunicar a cada pacient el canvi en el seu pla terapèutic, i ha afegit el següent: *"El cas del pacient objecte d'aquest procediment no ha estat diferent, amb l'excepció d'un petit imprevist en el procés. Efectivament el metge referent esmentat va procedir a bloquejar la recepta electrònica del pacient de 20/12/2010 el dia 26/04/2011, però abans que se li pogués fer entrega del nou pla terapèutic i de la carta informativa, aquest es va dirigir a una farmàcia per a obtenir la medicació corresponent i des d'aquesta se li va informar que la medicació estava bloquejada i que, per tant, abans de tot havia de dirigir-se al seu Consultori per esbrinar el motiu d'aquest fet"*.

Quart.- De conformitat amb tot el que s'ha exposat en el fonament de dret segon, i atès que no ha resultat acreditada durant la present informació prèvia l'existència d'indicis racionals que permetin imputar cap fet que pogués ser constitutiu d'alguna de les infraccions previstes a la LOPD, procedeix acordar l'arxiu de les presents actuacions.

L'article 10.2 del Decret 278/1993, de 9 de novembre, sobre el procediment sancionador d'aplicació als àmbits de competència de la Generalitat, preveu que:

“(...) no es formularà plec de càrrecs i s'ordenarà el sobreseïment de l'expedient i l'arxiu de les actuacions quan de les diligències i de les proves practicades, en resulti acreditada la inexistència d'infracció o responsabilitat. Aquesta resolució es notificarà als interessats”.

Per tot això,

RESOLC

Primer.- Arxivar les actuacions d'informació prèvia número 109/2011, relatives a la Xarxa Sanitària i Social de Santa Tecla.

Segon.- Notificar aquesta Resolució a la Xarxa Sanitària i Social de Santa Tecla i comunicar-la a la persona denunciant.

Tercer.- Ordenar la publicació de la Resolució al web de l'Autoritat (www.apd.cat), de conformitat amb l'article 17.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb l'article 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, l'entitat denunciada pot interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 116 i següents de la Llei 30/1992 o bé interposar directament recurs contenciós administratiu davant els Jutjats del Contenciós Administratiu, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, l'entitat denunciada pot interposar qualsevol altre recurs que consideri convenient per a la defensa dels seus interessos.

La directora

Esther Mitjans Perelló

Barcelona, 11 d'octubre de 2011